

ԵՐԵՎԱՆ, 30 090808, ԱՐՄԵՆՊԵՏ: Թուրքիայի արտգործնախարարությունը Լեռնային Ղարաբաղում սեղաններին 5-ին նախատեսվող ընտրությունների կառավարությանը հայտարարել է, որ դա հակասում է ԵԱԿԿ սկզբունքներին, եւ Թուրքիան հակադրական է համարում դրանց իրականացումը:

Ինչպես գրում է «Չաման» թերթը, Թուրքիայի դաշնային սեսակեն արտաքին արտգործնախարարության արդյունքները հայտնել են, որ Կոլկատուն Թուրքիան ամբողջությամբ սատարում է Ադրբեջանին, իսկ նման ընտրությունների իրականացումը դիտվում է որպես «Ադրբեջանի սարածախի ամբողջականությունը ու միջազգային իրավական սկզբունքներին հակասող գործողություն»: Հայաստանի պաշտպանը մեջ ասվում է նաեւ, որ նման ընտրությունները Թուրքիայի կողմից դիտվում են որպես հակամարտության կարգավորման շղթայի ջանքերին չնայած գործողություն:

**ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԼՈՍ**

**Քախսորոշումը  
ուրբաթը**

Այսօր թերեւս հստակեցում կմտնի Հայաստանի համար կենսականորեն անհրաժեշտ երկու հարցում: Առաջինը վերաբերում է Լեռնային Ղարաբաղում, վաղի կոնկրետ աստիճանի վաղեմի ծեղրերում, ինչից կախված է կայանի հետագա վերագործարկումը, ինչպես նաեւ ՌԴ-ին ՀՀ դարձնելի վճարման կամ վերականգնման հարցին, իսկ երկրորդը Արմենսելի կողմից սեղաններին 1-ից ռոտավարի կիրառման չկիրառման հարցին:

Առաջինի վերաբերյալ նշենք, որ արդեն 9-րդ օրն է, ինչ Մոսկվայում զգնող ՀՀ Լեռնային Ղարաբաղի նախարար Կարեն Գալուսյանը բանակցություններ է վարում Լեռնային Ղարաբաղի հայ-ռուսական բոլոր ուղղությունները լուծելու կամ գոնե հասկանալի մեջնելու առաջադրանքով: Այսօր արդեն նախարարը վերադարձած կլինի ու ամեն ինչ կդարձվի: Հայաստան է, որ այդ կնճռոտ հարցերը սրվել են հակառակ կողմից ամիսներին, եւ եթե դրական լուծում չգտնեն, ապա առանց այն էլ ֆինանսական խնդիրների տակ կհարկվի Լեռնային Ղարաբաղում խնդիրներն ապելի կարգին: Համեմատյալ դեպք, երեւ է Լեռնային Ղարաբաղի փոխնախարար Արեգ Գալստյանը հայտնեց, որ իր ունեցած սեղաններին չհարկվելու բոլոր հարցերը դրական լուծում կստանան:

Երկրորդ հարցի հետ կապված երեւ ՀՀ սրանտորիս ու կառուցախարար Անդրանիկ Մանուկյանի լրագրողներին արձանագրեց, որ հայկական կողմի դիրքորոշումը ռոտավարի կիրառման հարցում օտարերկրացիներին չէ մնալ կարծի: Այսօր տպավորվել է Արմենսելի սեփականատեր հունական OTE ընկերության դաշնակցական որոշումը: «Եթե հունական կողմը չզիջի դիրքերը, ՀՀ կառավարությունը ունի արձանագրելու Լեռնային Ղարաբաղում կարծիքի կիրառելու դրամ»: «Հնարավոր է, որ հունական կողմի բաժնետոմսերը ես վերցվեն»: լրագրողներից մեկի հարցի դաշնակցական կարծիքը կամ լուծում ամեն ինչ հնարավոր է:

Գ. Մ.

**ԲԱՆՈՒՄԻՑ 25 ՕՐ ԱՊՐԷՑ**

**Ստուգայց Սբ. Գրիգոր Լուսավորչի Մայր եկեղեցի**



Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը եւ Վեհափառ հայրապետը գոհ մնացին Երեւանի Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի մայր եկեղեցու ստուգայցից: Սեղաններին 23-ին սեղի կունենա Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի Մայր եկեղեցու օծման հանդիսա-

Երեւ Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի Մայր եկեղեցի այցելեցին ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը, Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Երկրորդը, Երեւանի առաջնորդ Ռոբերտ Նազարյանը, Երեւանի գլխավոր ճարտարապետ Նարեկ Մարգարյանը, այլ դաշնակցային: Հանրապետության նախագահը եւ Վեհափառ հայրապետը, դիտելով եկեղեցին, մանրամասն զննեցին բնակեցման ֆունկցիոնալ հարցեր նախագծից մինչեւ հարդարման աշխատանքները եւ արձանագրեցին մասնագետների կողմից արձանագրված սեղանները, որ եկեղեցուն հարող սարածի կամրջի եւ կկանաչադաշտի: Վեհափառ հայրապետն իր խոսքում նշեց, որ սեղանների 23-ին Մայր եկեղեցին ավարտուն սեղան կընդունի հավասարակշռված: Կիսավարտ կման Սուրբ Տրդատ թաղամասի Սուրբ Աստուծոց թաղամասում, ինչը, սակայն, չի խոչընդոտի եկեղեցու օծման հանդիսավոր արարողությունը: Սեղանների 23-ից հետո կսկսվեն եւ մի քանի ամսում կավարտվեն Մայր եկեղեցու ներքին հարկի ընդունելությունների եւ եկեղեցուն առնչվող միջոցառումների համար նախատեսված սահմանների շինարարական աշխատանքները: Վեհափառը նշեց նաեւ, որ Մայր եկեղեցու զավթում կամփոփվեն Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի մասունքները, որոնք կամփոփվեն Վազգեն Առաջինի օրով օծված Մայր Երեւանի Սուրբ Գայանե եկեղեցի սեղանի սեղանում եւ վերջերս Գարեգին Երկրորդի նախաձեռնությամբ Մայր եկեղեցի բերված 16-րդ դարի ամփոփված ներքին:

**Համանախագահները կգան  
հոկտեմբերին**

ԲՄԵՆՈՒ, 30 090808, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊՄԱՆ: ԵԱԿԿ Միջուկի խմբի համանախագահները մտադիր են հոկտեմբերի առաջին կեսին հերթական այցը կատարել Կապուչինո-թանգուսի հակամարտության սարածաբազան: Այս մասին CNA գործակալությանը հայտնել են Ադրբեջանի ԱԳՆ մամուլի կենտրոնում:

Նախնական սվալներով, սեղանների առաջին ասուսորյակին ԱՄՆ-ից, Ֆրանսիայից եւ Ռուսաստանից միջնորդներ Ռուդոլֆ Պերինան, Ֆիլիպ դե Սյուրմենը եւ Նիկոլայ Գրիբովը Վիեննայում համաձայն խորհրդակցություններ կվարեն ԵԱԿԿ գործող նախագահի հետ: Ֆրանսիացի եւ ռուս դիվանագետները մտադիր են մանրամասնաբար իրենց աներկացի գործընկերները ծանոթացնել հակամարտության կարգավորման գործընթացին:

Հիշեցնենք, որ վերջերս ԵԱԿԿ Միջուկի խմբի համանախագահ

**Ավարտվեց «Մարտական  
համագործակցություն-2001»  
գործարժությունների հիմնական փուլը**

ԱՍՏՐԱԿԱՆ, 30 090808, ԱՐՄԵՆՊԵՏ: Աստրականի մոտ գտնվող Աուլուկ զինավորումներում այսօր ավարտվեց «Մարտական համագործակցություն-2001» կոալիցիոն գործարժությունների երրորդ հիմնական փուլը: Զորավարություններին մասնակցում էին Ռուսաստանի, Քելառուսի, Հայաստանի եւ Տաջիկստանի հակաօդային դաշնակցության միավորումներ:

Զորավարությունների ընթացքին կից էին նաեւ Ռուսաստանի, Հայաստանի, Քելառուսի, Տաջիկստանի եւ Վրաստանի դաշնակցության նախարարները:

«Մարտական համագործակցություն-2001» գործարժությունների

չորրորդ փուլը կանցկացվի Ղարաբաղում: Սառի Շահան զինավորումներում:

Սեղանների երրորդ ասուսորյակում կընթանա հինգերորդ եզրափակի փուլը, որի ընթացքում ժառանգ զինավորումներում մարտական հրաձգություններ կանցկացնեն Ռուսաստանի զինված ուժերի հակաօդային դաշնակցության եւ օդամտորդային ուժերի միավորումներն ու գործառնները:

«Մարտական համագործակցություն-2001» գործարժությունները ղեկավարում է ՌԴ ռազմաօդային ուժերի գլխավոր հրամանատար, բանակի գեներալ Անատոլի Կոնոկովը:

**Ռուսաստանը եւ Իրանը կստորագրեն  
ռազմասեփնիկական  
համագործակցության լայնամասշտաբ**

ՄՍԿՎԱ, 30 090808, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊՄԱՆ: Ռուսաստանը ընդլայնում է ռազմասեփնիկական համագործակցությունը Իրանի հետ: Ինչպես օգոստոսի 30-ին հայտնել են Ռուսաստանի ԱԳՆ արդյունքները, այդ նպատակով սեղանների 3-ին Մոսկվա կծամանի Իրանի դաշնակցության նախարար Թավադ Ալի Շահմանին: Այցի դաշնակցական մասը կսկսվի սեղանների 4-6-ը: Ըստ արդյունքների, Ռուսաստանում Իրանի դաշնակցական գերասեղանային ղեկավարի գտնվելու ժամանակ ծրագրվում է ռազմասեփնիկական համագործակցության միջկառավարական Երջանակային համաձայնագրի ստորագրում: Ռուս փորձագետների գնահատմամբ, Իրանի հետ ռազմասեփնիկական համագործակցությունը Ռուսաստանին տրամադրված է բերել մոտ 300 մլն դոլար, հարողում է «Ինսերֆախ» գործակալությունը:

**ԱՀԳԱՅԻՆ ՓՈՔՐԱՍԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ**

**Գիտաժողով՝ նվիրված ազգային  
փոքրամասնությունների խնդիրներին**

ԵՐԵՎԱՆ, 30 090808, ԱՐՄԵՆՊԵՏ: Այսօր մեկնալեց Եվրոպայի անվճարական եւ համագործակցության կազմակերպության (ԵԱԿԿ) երեւանյան գրասենյակի եւ «Ցիվիլ-Տաս» հասարակական կազմակերպության նախաձեռնությամբ կազմակերպված գիտաժողովը, որի նմանակն թեման է Եվրոպայի խորհրդի Ազգային փոքրամասնությունների մասին Երջանակային կոնվենցիան եւ նրա իրավական ու գործնական կիրառումը Հայաստանում:

Գիտաժողովին մասնակցում են Ազգային ժողովի դաշնակցություն, ներկայացուցիչներ ՀՀ կառավարությունից, մարզպետարաններից, փորձագետներ, գիտնականներ, ՀՀ ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչներ:

Ողջունելով մասնակցներին, ԵԱԿԿ երեւանյան գրասենյակի ղեկավար Ռոյ Ռիվը նշեց, որ միջոցառման նպատակն է նաեւ համախմբելու հնարավորությունները Հայաստանի մեծական դաշնակցություններին, իրավազեփորձագետներին, առաջնորդական հասարակությանն ու ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչներին: Գիտաժողովը երկօրյա աշխատանքի ընթացքում ղեկ է նմարկի Եվրոպական կոնվենցիայի հիմնական սեսակցությունները իրավական ու գործնական առումով: «Հոյս ունեն, որ մեր աշխատանքի ընթացքում կկարողանանք ֆունկցիոնալ համարաբեություն ազգային փոքրամասնությունների բոլոր խն-

դիրները, դրանք լուծելու որոշակի ծրագիր կազմել», ասաց Ռ. Ռիվը:

Այսօր հիմնական զեկուցողները փորձագետներ Ֆելիս Թոխյանն ու Հրանուկ Խառատյանը, անդրադառնալով կոնվենցիայի հիմնական սկզբունքներին, կարելի է ըստ մասնավորաբար սեղանային մասնավորաբար սեղանային փոքրամասնություններ փոխհարաբեությունները, փոքրամասնությունների լեզուն ու մշակույթը դաշնակցությունները:

Գիտաժողովի արդյունքում կընդունվի արձանագրություն, որը կներկայացնի միջոցառման ընթացքում արված բոլոր դիտարկումները, առաջարկությունները, սեղանային օրենսդրությանը կոնվենցիայի համադաշնակցությունների հետ կապված խնդիրները:

Գ. Մ.

# ընթացիկ

Անցյալ տարվա ամռանը «X գրուդ» կոնցերտը զանազան հանձնաժողովներով և մասնակցությամբ անցավ իր ամենամեծ հաջողությամբ: Ուղիղ մեկ ժամի անց քաղաքի կողմից բացվեց կոնցերտի մեջ մտնող «Վալենտինա» հայ-խորհրդային համատեղ ծեցնարկային համաձայն հյուրանոցը, որի բացումը եւս իր ներկայությամբ լիարժեք նախագահը՝ Ամ Մախապահի, քաղաքապետի եւ այլ նշանավորների հետ:

«Վալենտինա» հյուրանոցի շինարարությունը ընթացիկ է կարելի է ասել, Լեւոնի կարգով: «Եթե իմն ասում ուրիշները երեխա են ունենում, մենք հյուրանոց ունեցանք»:

զարգացման խթան, հաջողվեց: Այսօր Հայաստանում կան սուրիզմի զարգացման հաջող օրինակներ: Այն, ինչ այս տարվա ընթացում կատարվեց, ըստ նախագահի, եթե տնտեսական ցուցանիշները, միգրացիոն 3-4 տարի օրինակները մոտ մեկ ամսում հաջողությամբ զարգացման կհանձնվի 5 հյուրանոց միայն երեւանում, եւս 4-ը կբացվի մարզերում: Նախագահը համոզված է, որ հյուրանոցային դաշտում մրցակցությունը կմղաստի գների նորմալացմանը, քանի որ գները սուրիզմի զարգացման համար կարեւոր գործոն են: Ինչ վերաբերում է մյուս ծառայությունների, մասնավորապես ավիատրանսպորտի, բարձր գներին, նա-

խում «Հայկական ավիաուղիներ» հետաքննությունը ներկայացնող ընկերություն կլինի:

Նախագահը համարում է, որ Հայաստանում արդեն կան «հետաքննիչ» ինչպես սուրիզմների ֆանտոմները, նաեւ ընդհանուր այցելուների, մի խոսքով՝ սուրիզմի զարգացումն ակնհայտ է», եւ համոզված է, որ մինչեւ արեւելքը արդեն կհասնի ինչպես արեւելքը, նաեւ կարող բավարարել, նրանց թիվը սարեցնելու անվավեր մեթոդներով:

Որոշեր Քոչարյանի կարծիքով, Հայաստանը լուրջ ներուժ ունի ցույց տալու թե կլ, թե մեկնաբանի եւ թե կրոնական սուրիզմի

## Երեւ հարց կառավարության նիստի օրակարգում

Երեւ 31 կառավարության անդամների ֆունկցիոնալ ներկայացվեց երեւ հարց երեւ տարբեր ոլորտների վերաբերյալ տարբեր, բնութագրող տվյալներ եւ կրթություն: ՀՀ տարածքային ու կառուցվածքային անդամները ներկայացրեց Վարդանի ավանդույթների մասին օրենքի նախագիծը: Նախագիծը հիմնական նպատակն է ուժեղացնել տնտեսական կայունության գործընթացը օգտակար դարձնելով տարածքային զարգացումը: Վարդանի ավանդույթների մասին օրենքը նախատեսում է զարգացնել տնտեսական կայունության գործընթացը օգտակար դարձնելով տարածքային զարգացումը: Վարդանի ավանդույթների մասին օրենքը նախատեսում է զարգացնել տնտեսական կայունության գործընթացը օգտակար դարձնելով տարածքային զարգացումը:

Նախագիծը սահմանված գումարները, ըստ նախատեսված օրենքի են: Գանձումների մի մասը կմուծվի գրեթե ամբողջական անվճար կապիտալը: Քանի որ Լեւոնի անվճար կապիտալը մի մասը կմուծվի գրեթե ամբողջական անվճար կապիտալը: Քանի որ Լեւոնի անվճար կապիտալը մի մասը կմուծվի գրեթե ամբողջական անվճար կապիտալը: Քանի որ Լեւոնի անվճար կապիտալը մի մասը կմուծվի գրեթե ամբողջական անվճար կապիտալը:

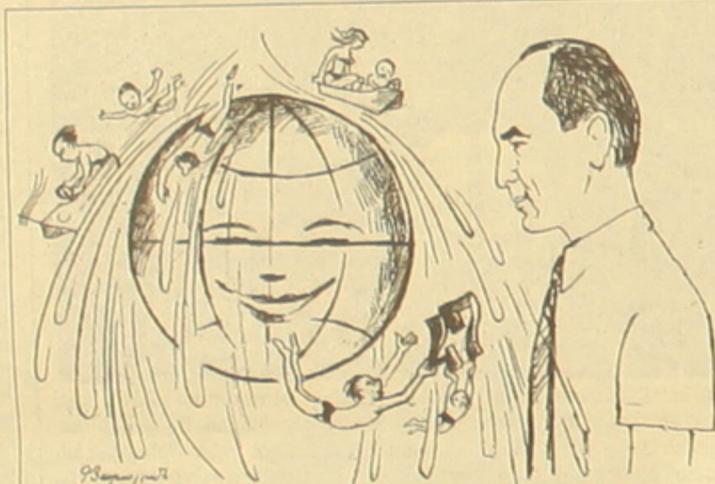
## «Նախագահը գոհ է սուրիզմի զարգացման ցուցանիշներից ու սուրիզմների թվի աճից»

«Սուրիզմի զարգացման ցուցանիշները ինչ արդյունք է, դեռ մի բան էլ ավելի», արձանագրեց Քոչարյանը նորագույն «Վալենտինա» հյուրանոցում երեւ, իր ծննդյան 47-րդ տարեդարձի նախօրեին:

կատարվեց «X գրուդի» նախագահի հայտի խաչատրյանը: Նա սեղեկացրեց, որ «Վալենտինայում» կատարված մոտ 1,5 մլն դոլարի ներդրմանը անդամներն էլ ինչպես քաղաքի, այնպես էլ Հայաստան եկող սուրիզմների համար միջազգային կարգի ստանդարտն է 4-աստիճանի հյուրանոց: «Վալենտինան» միակ հյուրանոցն է Հայաստանում, որի համարները տեղակայված են առանձին խցերում (Արեւմտեւում դրանց անվանումն են Կալենի հիմնականում տեղակայված ծովափնային գեղատեսիլ վայրերում), որոնք միասին հիշեցնում են իսրայելական գյուղ: Հյուրանոցի բոլոր 58 համարներում կան ջակեթներ (ջրային մեքենան ավազան), որոնցից եւ հյուրանոցի այլ համարներին օգտակար համար հյուրերը օրը կվճարեն 70-140 դոլար: Իսրայելական ընդունելության, որ հյուրանոցում կան 150 առանձնակից, իսկ ընդհանուր առմամբ ամբողջ շինարարության վրա աշխատել է 400 մարդ:

Վերոհիշյալին տեղեկացված նաեւ նախագահը ուղեկցողների հետ քննարկեց «Վալենտինայի» առանձնահատկությունները, լիներով կոնֆերանսների ու շոուների մասնագետներ, վերջում հյուրանոցի ղեկավարի հետ խոսեցին իրենց համարները կոնսերվացնելու օրինակները: Վարդանի խոսքերից հայտնի է, որ հայաստանում սուրիզմի զարգացման մասին տեղեկացվություն ու սեփական տասնկերպերով մեքենաներ:

Ըստ նախագահի, 1700-ամյակի օգնագործունը իրեն սուրիզմի



խաչատրյանը համարում է, որ մեքենայությունը լծակներ չունի կարգավորելու դրամ: Դա մեթոդ է կարգավորելու օրինակներ: Կարեւոր դաշտում իրական մրցակցություն է, որը բերելու է գների նորմալացման: Պետական լծակն այն է, որ հնարավորություն եւ լիարժեք անվճար գները այդ բնագավառում ներդրումներ եւ ֆինանսներ ներգրավելու համար: Տեղեկացվեց, որ ներկայումս բանակցություններ են տարվում «Զվարթնոց» օդանավակայանի կառավարումը մասնավոր միջազգային համաբաղձումը մի ընկերության հանձնելու ուղղությամբ: Արդեն լիարժեք անվճար վրա բավականին ակտիվ աշխատանք է տարվում: Նախագահը համաձայն է այն մտքին, որ ավիատրանսպորտի գներն անվավեր 30 տոկոսով մեծ է իջնեն եւ համոզված է, որ լավ կառավարման դեմ-

բնագավառում:

Հարց հնչեց նաեւ այսօրվա կոչված «Բաղաձայն սուրիզմի» մասին, երբ որոշ ֆունկցիոնալ գործիչներ անընդհատ քննարկում են մարզից մարզ եւ հայաստանում սուրիզմի անուժ: Օրինակ, «Բաղաձայն սուրիզմից» մեկին Առաջին անգամը հարցրեցին, ինչպես նաեւ մի օտար այլ գործիչների նախագահը լուրջ չի վերաբերվում եւ համարում է, որ նման «Բաղաձայն սուրիզմից» սեյսեթով իսկական սուրիզմները ուղղակի կփախնեն Հայաստանից: Իսկ ընդհանրապես, սուրիզմի զարգացման համար օտարները երկրի ներդրումն անվճար մտնողները: Ակնհայտ է, որ որեւէ լիարժեքություն խանգարում է երկրի ինչպիսիք եւ սուրիզմի ֆանտոմ ավելացմանը:

ԳԱՏԱՆ Ե ՄԱՌՈՒՑԱՆ

## Երեւանն առանց սրամվայների

Երեւանի ֆաղափառ Ռոբերտ Նազարյանը հիմնավորումներով չի մի նամակ է ուղարկել կառավարություն, ըստ որի առաջարկվում է դադարեցնել սրամվայի գործունեությունը մայրաքաղաքում, իսկ քաղաքի գործունեության զարգացման համար գնել որոշակի միջոցներ: Տեղեկացվելով այս մասին, երեւ ֆաղափառը դարձել է վնասաբեր: Եթե լիարժեքներն սրամվայների ու քաղաքացիների աշխատանքները, տեղի կունենա մեխանիկական դադարեցում: Ըստ ֆաղափառի, տեխնիկական խնդիրները հնարավոր չէ լուծել, քանի որ կան լուրջ ֆինանսական խնդիրներ: Կան նաեւ կրեդիտային դադարեցումներ: Երեւանում սրամվայի քանակը համապատասխանում է մոտ 1050 մարդ, միայն սրամվայի աշխատանքները դադարեցնելուց հետո մոտ 160-170 մարդ աշխատանքի կգրկվի: Դրա լուծումը, ըստ ֆաղափառի, եւս կա՝ «Կիրճերն են գրավել էլեկտրատարների համակարգում այլ աշխատանքի»:

Խաչատրյանը գեղեցիկ, վարները: Քանի որ էլեկտրատարների օգտակար ուժակալի սղիալական խմբեր կգրկվեն օրենսդրությամբ իրենց ընծանված առավելությունից, ենթադրվում է որոշակի սղիալական լարում: Քաղաքացիները գիտի լարումը բուկացնելու ծանաղաղը, որոշակի այդ խմբերը չլուծեն, նամակում առաջարկվել է նաեւ վերադասումն արժեքները սարսուղի միջոցները միջոցների միջոցառումների ու ակտիվների վրա:

Հի բացառվում սղիալական լարումը նաեւ էլեկտրատարների աշխատանքի դադարեցմամբ համակարգի աշխատանքների կրճատման դեմում: Ներկայումս սրամվայ-սրոյեթյունների հավաքականներում աշխատում է մոտ 1050 մարդ, միայն սրամվայի աշխատանքները դադարեցնելուց հետո մոտ 160-170 մարդ աշխատանքի կգրկվի: Դրա լուծումը, ըստ ֆաղափառի, եւս կա՝ «Կիրճերն են գրավել էլեկտրատարների համակարգում այլ աշխատանքի»:

## Երեւանում թերեւս չի կրկնվի Մոսկվայի նախադեպը

Երեւանի ֆաղափառ Ռ. Նազարյանը անհավանաբար է, թե ինչու են առկա ըստ մասնաշի անցկացման շուրջ: «Եւ, որոշ ֆաղափառ, անհանգստության առիթ չեն տեսնում, սառց նա, նաեւ որոշ մարդ եւս իրիստոնյա»: Ու յնարակ այդ միանգամայն դրական կարծիքին, ֆաղափառը չի դաժանացնում դիտել ըստ մասնաշի:

Ինչպես հայտնի է, Մոսկվայում կենդանաների ու հասարակական կար-

ծիի ծնունդ սակ կասեցվել է ցամաքի անցկացումը, եւ ֆաղափառը Լուծկուրը տեղի է սվել դժգոհություններին: Երեւանի ֆաղափառը չի կարծում, թե երեւանում կրկնվի Մոսկվայի նախադեպը, քանի որ «Սա այն դեպքն է, որ հասարակական կարծիքի ծնունդների սակ միջոցառումը տեղի չունենա: Եթե բարձր լինի, բնականաբար, մեթոդ է հազվի նստենք»: Ուրեմն բարձր են:

Գ. Մ.

## Առաջին գերիշխող ճանաչվածները

Ըստ ՀՀ տնտեսական մրցակցության լիարժեքությունը մեքենան հանձնառուողից ստացված տեղեկացվություն, հանձնառուողը հետախորդակցություն, կերակրի եւ տեխնիկական աղի, գաջի եւ գաբերի աղանջի անվճարում իրացման ծավալներով համադասարանաբար գերիշխող սուբյեկտներ է ճանաչել Արեւմտեւից, Ավանի աղի կոնքիցները, «Գաջ» ՓԲԸ-ին, «Գաբագործ» ՓԲԸ-ին, «Արմայանի գաբերի գործարան» ՓԲԸ-ին: Այս ընկերություններն այսու-

հետ գնվելու են հանձնառուողի ու շահառուների կենտրոնում գերիշխող դիրքի չարահանում փաստեր թույլ չտալու համար:

Տեղեկացվում է նաեւ, որ ուսումնասիրման ընթացքում են մի բարձր այլ նախադեպերի, ծխախոտի, հանֆային եւ զոգացուցիչ քերի, ոգելից խմիչների աղանջային անվճարում:

Ա. Մ.

## Ամբասանյալ Ե. Հունանյանը ՀՀ-ում չի ծանուցում այն ուժը, որը կարողանար իրեն մղել հոկտեմբերի 27-ին

Երեւան, 30 09 2001. ԱՐՄԵՆՊԵՆ: Մայրաքաղաքի Կենտրոն եւ Լոբ-Մարա համայնքների առաջին աստիճանի ղեկավարի անցկացվող հոկտեմբերի 27-ի Բաղաձայնի դասախոսության այսօրվա նիստում ամբասանյալը շարունակելով դասախոսել փաստաբան Եղիշ Անդրիանի հարցերին, նեց, որ ցանկացել է ստեղծել 1,5 ժամ տեղադրյալը հետաքննարկող լիարժեքների ու Թուրքիայի նախագահի մասնակցությամբ: Ամբասանյալի խոսքերով, այն լիարժեք ցուցադրվեց Հայաստանում եւ Թուրքիայում:

Խոսելով Թուրքիայում իր եւ մյուսների նկատմամբ ցուցաբերած ընդունելության մասին, նա նեց, որ այնտեղ իրեն ընդունել են մի-

ջին արեւմտաեւրոպական օրակով: Ամբասանյալը չցանկանալով ծավալվել Թուրքիայում իր հանդիպումների ժամանակ կայացած որոշ ֆունկցիոնալների մասին, այնուամենայնիվ նեց, որ եղել են հարցեր, որոնց վրա ինքն աշխատել է հակառակ էֆեկտը ստանալու նպատակով:

Պատասխանելով Հայոց ցեղասպանության ճանաչման անցկացվող հարցին, նա նեց, որ այսօր մեթոդ է ստեղծել հզոր եւ արդար մեքենայություն: Ըստ նրա, եթե ցեղասպանությունը ճանաչեն մեծ մեքենայություններ, աղա դա փառաբանում առակ է դառնալու:

Ե. Հունանյանը ցուցնում էր սվել, թե ՀՀ նախագահ Ռ. Քոչարյանը

1999 թ. ընտրություններից առաջ չէր սիրաբանում իրական լծակների: Հարցին ունե՛վ կոնկրետ փաստեր, նա կրկնեց բազմիցս ասած այն միտքը, թե երկրում բռնադատություն է, որը ղեկավարում էր Վ. Սարգսյանը:

Փաստաբան Ե. Անդրիանի մեկ այլ հարցի առնչությամբ՝ ինչ կասեք այն վարկածի մասին, որ կատարված կարող են Վ. Սարգսյանի մեքենայող քրեալի հետ, Ե. Հունանյանը նեց, որ ինքն անցյալ քաղաք մասնավոր կարգացել է Առաջին անգամը կարող են Վ. Սարգսյանը, թե Վ. Սարգսյանը «դոսյեներ» է ունեցել որոշ անձանց վերաբերյալ ու միտքի լիարժեք կատարելություն դեմ:

Ամբասանյալը հայտարարեց, թե ինչը Հայաստանում չի տեսնում այնպիսի մի ուժ, որը կարողանար իրեն մղել հոկտեմբերի 27-ին:

Խոսելով նախաձեռնության ընթացքում իր փաստաբանի մասին (Արաբեյ Պաշխատակալի), նա նեց, թե փաստաբանն ավելի օտար մտնողների մեկն էր եւ իր հետ լիարժեքական հարցով երբեք չի գրուցել:

Նա անդրադարձավ նաեւ Վանո Սիրադեղյանի մասին ցուցնումներ տալուն, միաժամանակ նեց, թե Վ. Սիրադեղյանը դասախոսական լիարժեք Կազմեց Սարգսյանի աշակցությունը:

Պատասխանելով կատարելակի սեղանների 3-ին:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՂԹ  
 Հասարակական ժՄ սահ  
 Հիմնադիր եւ հրատարակիչ  
 «ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՂԹ» ՍՊԸ  
 Երեւան 375010, Հանրապետության 47  
 Հեռ. 374-1-562863  
 e-mail: azg2@arminco.com  
 www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր  
 ՅԱԿՈԲ ԱԲԵՏԻԱՆ / հեռ. 521635  
 Խմբագիր  
 ՊՐԻՆՈՑ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221  
 ՏՃՈՐԵ  
 ՅԱԿՈԲԻՆ ԱՆՆԻՍԻԱՆ / հեռ. 529353  
 Համակարգ. ծառայություն  
 / հեռ. 582483  
 Ընդգրկյալ լրահավաք ծառայություն  
 / հեռ. 529353

Apple Macintosh  
 համակարգային ծառայություն  
 «Ազգ» թերթի  
 Թերթի նիւթերի արտոդրական թէ մասնակի արտադրությունը տրամադրվում է միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսությամբ, առանց խմբագրության գրառում համաձայնության, խափն աղբյուրում են, համաձայն ՀՀ հեռուստատեսության հաստատված օրենքի:

Նիւթերը չեն օրհիտուում ու չեն վերադարձում:

«ԱԶԳ» DAILY NEWSPAPER  
 Editor-in-chief  
 H. AVEDIKIAN / phone: 521635  
 47 Hanrapetutian St.  
 Yerevan, Armenia, 375010

«Հայկական ավիաուղիներ» առաջին անգամը չէ, որ իր անկարգ գործունեությամբ առիթ է ստեղծում ուղևորների դժգոհություններին: Նախադեպերը բազմաթիվ են, լրացված միջոցները եւս բազմիցս անդադրվել են դրանց:

Գերական միջադեպը «փնթի» աշխատանքի արդյունքը, երկար տրամադրված չսկզբ: Օգոստոսի 26-ի վաղ առավոտյան օդանավակայանում հավաքված, երեսնամյակներ չվերթի տնային ծնողները ուղևորները հանկարծ դարձրեցին... որ ի-

տրեցով, երկրորդ Համահայկական խաղերի կառավարչության մեծ թվով սփյուռֆայեր ժամանեցին Հայաստան ու մեկնեցին, դարձրեալ ժամանում են նաեւ օտարազգի զբոսաբեկիկներ 1700-ամյակի տոնակատարության առիթով: Սակայն այս ամենը դեռ չի նշանակում, թե ուղևորների ֆանակի ավելացմանը զուգահեռ, միջին անմիջապես առաջանա խառնաձուլ, եւ այդ անկարգակերտվածությունն արդարացվի:

Օդանավակայանն, ամեն դեպ-

կական ավիաուղիներում»: Այսօրինակ «դիմաց»-ներով ենք առաջնորդվում մեզադեպ եւ ամենուր, այդ դասճանաչող ոչ մի աշխատանք ու ծառայություն մեզ մոտ ինչպես հարկն է չի կազմակերպվում: Իսկ զուցե այսուհետ միջադեպերը լուրջ թյուրիմացությամբ արդյունք են: Այդ դեպքում եւս դառնալից է «Նվազագույնը»: սնկի ղեկ արագ բազմազգող ընկերությունների հետ, որ ավիասնուսեր են վաճառում, աղաչվել համակարգչային տարակարգ կադ (թեթեւ անհնարին է,

## «Հայկական ավիաուղիներ». «սերվիս»՝ հայկական ձեռով

Մի միջադեպի պատմություն



րենցից 20-ն ավելորդ են եւ «բաղձալի» ինքնաթիռում տեղ չեն ունենալու: «Հայկական ավիաուղիները», դարձվում է, ինքնաթիռում եղած տեղերի ֆանակից 20 տնային ավելի եւ վաճառել միտումնավոր թե անփութության հետեւանով դասադասելով այդ 20 տնային տեղերը ուղևորներին երկարատե ֆաբուկուում հայտնվելու, այդ օրվա իրենց ծագած ծախսերը եւ, ի վերջո, այնքան էլ բարեմաս սոցալոգություն չդառնալու: Այդ օրերին ինքնաթիռները գերծանաբեռնված էին ուղե-

րում, կինոթատրոն չէ, ոչ էլ ինքնաթիռն է երթուղային տարի, որ համախորհրդերին կամ ուղևորներին անհրաժեշտության դեպքում հայտարարում են տեղ չկա: Այդ «տեղ չկա»-ից խուսափելու համար դառնալից է «Նվազագույնը»: չընկնել սվալ տախիկ ընծեռված օտարազգի երեխաների միայն տնային վաճառած լինելու մասին նախադեպ գիտնալով, որ ուղևորներն այդ օրը, միեւնույն է, չեն թռչելու: «Ոչինչ, կթռչեն հաջորդ օրը, կարելու է հաճախորդին չկորցնենք...», երեւի մտածում են «Հայ-

կական ավիաուղիներում»: Այսօրինակ «դիմաց»-ներով ենք առաջնորդվում մեզադեպ եւ ամենուր, այդ դասճանաչող ոչ մի աշխատանք ու ծառայություն մեզ մոտ ինչպես հարկն է չի կազմակերպվում: Իսկ զուցե այսուհետ միջադեպերը լուրջ թյուրիմացությամբ արդյունք են: Այդ դեպքում եւս դառնալից է «Նվազագույնը»: սնկի ղեկ արագ բազմազգող ընկերությունների հետ, որ ավիասնուսեր են վաճառում, աղաչվել համակարգչային տարակարգ կադ (թեթեւ անհնարին է,

որ այդուհանդերձ, օդանավակայանում վերսին սուզել էին ուղևորների ցուցակն ու դարձել, որ, բացի վերոհիշյալ 20-ից, բոլոր ուղևորներն իրենց ծիս տեղում էին: Տուժած տնայինների բարձրագույն օդանավակայանի աշխատակիցներն արագորեն անհետացել էին մասնակցից այն կողմ ու փակել դռները... մինչ այդ թույլ տալով, չգիտես ինչ ինքնավարմամբ, ինքնաթիռը թափանցելու եւս 2 անհայտ ուղևորի: Ինչու:

Քանի որ ցանկացած այլ երկրում վրդովված ուղևորները դասական աշաններին կղիմենի իրենց իրավունքների ոտնահարման դասճանաչողությամբ (եւ, ըստ ամենայնի, կատեխիզիզիզ), «Հայկական ավիաուղիները» որոշեց մեղմել նրանց զայրույթը 100-ական դոլար տուգանք վճարելով, իյուրանց սրամարտելով, ինչպես նաեւ տնային փոխելով երեսնամյակի չվերթի տնային: Ուղևորներից մեկի՝ «այս ուղևորման հետեւանով եւ կարող եմ աշխատանք կորցնել» խոսքերը նրանց, ըստ երկուսից, անկարելու թվացին: Ոչինչ, չէ՛ որ ժամանակ հասկացությունն այստեղ էժամ արժե...  
**Ն. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ**

## Գիտավորյալ ստանություն մեղադրանքով դասադասվածը բողոքի ծայրահեղ ձևերի է դիմում

«Ազգ» օրաթերթն արդեն անդադրվել է Աղաթեկ Հայրապետյանի գործին: Նա դիտարկյալ ստանություն համար 11.06.1997 թ. ԼՂՀ Բ. օր. 99 հոդվածի 4-րդ մասով դասադասվել է 15 տարվա ազատազրկման: Աղաթեկ Հայրապետյանն արդեն երեք տարուց ավելի կալանավորում է: Այդ ընթացքում նա հարազատները բազմիցս փորձել են բողոքարկել դատավճիռը, սակայն բացասական դասադասում են ստացել: Անարդյունք են եղել նաեւ ՀՀ գլխավոր դատախազություն, ՀՀ Ազգային ժողով, ՀՀ Նախագահին արձրթեր մարդու իրավունքների հանձնաժողով եւ այլ աշաններ հղված դիմումներն ու նամակները: Դասադասումը եղել է հետեւյալը՝ ՀՀ դատախազությունը եւ զինվորական դատախազությունն իրավասու չեն միջամտելու կամ բողոքարկելու ԼՂՀ-ում կայացված վճիռները: Սա այն դեպքում, երբ Աղաթեկ Հայրապետյանի զինծառայող եղած ժամանակ, ինչպես եւ այժմ, զինդատախազությունները միավորված են ունեն վերահսկելու իրավունք: Ուստի մնում է ենթադրել, որ բացասական դասադասումի դասճանաչողն այլ են:

Վերջին ութ ամիսների ընթացքում Աղաթեկ Հայրապետյանը դիմել է բողոքի ծայրահեղ ձևերի՝ ինքնաստանության փորձ է կատարել, արդեն մի ֆանի օտարազգի հացադուր է հայտարարել եւ այժմ գտնվում է ՀՀ ԼՂՀ կենտրոնական հիվանդանոցում՝ բժիկների հսկողության տակ եւ արհեստական սնունդ է ստանում:

Բողոքի այս ծայրահեղ ձևը նույնպես ուժարդյունքից դուրս է մնում: Լուսն ենք բոլոր նրանք, ովքեր դատախազ են գրադվել այս խնդրով: Ի վերջո, ո՛րն է այն աշանը, որ ղեկ է տան այս հարցի լուծումը: Իհարկե, մենք նմանակ չունենք լուրջելու, թե բոլոր հացադուրներն անմեղ են, սակայն հացադուրը, որպես արտակարգ դեպք, ղեկ է արակարգ ուժարդյունքի արժանանալ:

## Մահմանամերձ գյուղը դասարկվում է

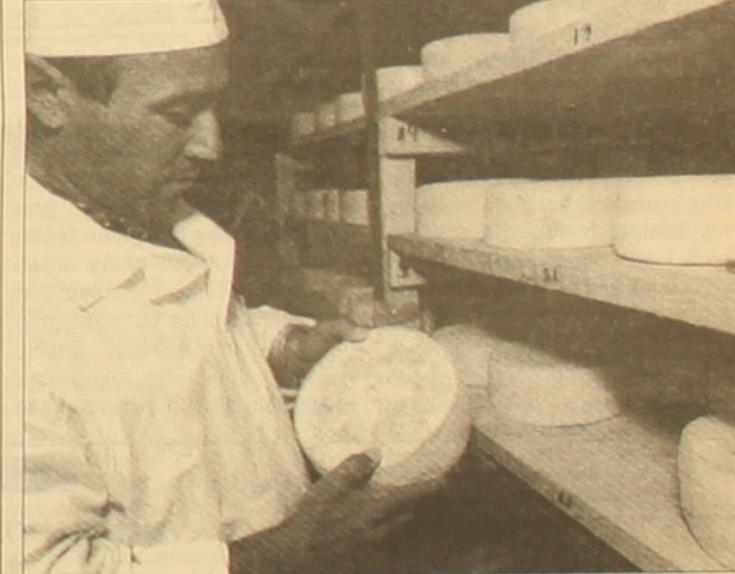
Երեւան, 30 09.08.2001, ԼՈՅՅՍՆ ՏՄՄՍՆ: Տավուռի մարզի ամենաեռանվոր, Աղբրեջանի հետ սահմանամերձ Բարեկամավանից բարունակվում է արագադրը: Ինչպես հայտնում է մեր թղթակիցը Տավուռից, Բարեկամավանում խնդրի քի սուր դակաս կա, բացակայում է ոռոգման ջուրը: Սակայն այստեղ արագադրի հիմնական դասճանաչող կյանի եւ գույլի անաղաղության զգացումն է, անասնադրությունները, որոնց հետեւը, իրավադատների վկայությամբ, ստանում են դեղի Աղբրեջան: Գյուղի դուրսից սնուրն Աստղիկ Ազատյանի վկայությամբ, այս տարի առաջին դասարան կհաճախեն 7 երեխաներ: Դիտարկյալ ծնողներն իրենց երեխաների հետ լինում են գյուղը եւ, Աստղիկ Ազատյանի խոսքերով, սղաս-

վում է, որ հաջորդ տարի ուղևորակարգ կարելու նշանակություն ունեցող գյուղում առաջին դասարան չի լինի: Օգոստոսի 28-ին Տավուռի մարզի ամենաեռանվոր ուսուցիչների օգոստոսյան համաժողովի ժամանակ այս մտահոգությունները, գյուղի սահմանների անաղաղությունից ծնվող արագադրի հարցը Աստղիկ Ազատյանը բարձրացրել է, սակայն Տավուռի մարզի Արմեն Գուլարյանը ստատել է նրան: Մեր թղթակցի գրույցի ժամանակ այս միջադեպից հետո դուրսից սնուրն հայտնեց, որ սկսվող ուսումնական տարին իր համար Բարեկամավանում վերջինն է լինելու: Եւսին, որ դուրսից նախորդ սնուրնը, թողնելով դասարանը, տեղափոխվել էր այլ բնակավայր:

## Տամագործակցում են լուրսագործները

Վարդենիսի «ԳՆԷ Խաչատրյան» անհասկան ձեռնարկության դասարանակներն արդեն ծանաչում ունեն ոչ միայն Հայաստանում, այլեւ Ֆրանսիայում եւ ԱՄՆ-ում: Ոման եւ Վարդենիսի ֆաղաների միջեւ ստեղծված բարեկամական կադերի շնորհիվ ավելի է սերտանում Հայաստան-Ֆրանսիա համագործակցությունը, ստեղծվում են գործարար նոր դասարանագրեր: Իսկ անցած տարեվերջին Ֆրանսիական Դի ֆաղանում կայացած կարճամթերի ցուցահանդես-համեստին հիշյալ ձեռնարկության «Լոռի» (կիսաաղաբային) եւ «Տոմ» (բարեֆային) դասարանակները Ֆրանսիական սեխնոլոգիայով դասարանակները հավանության արժանացան ոչ միայն

նա, ինչը հնարավորություն կընծեծի ընդլայնելու յուրօրինակ կարճամթերի արտադրությունը: Ձեռնարկությունը համագործակցում է նաեւ ԱՄՆ գյուղատնտեսական մարկետինգի աջակցության ծրագրի հետ: Արտադրանքի որակի բարելավման եւ արտադրանքի սանիտարահիգիենիկ դասարանների բարելավման նպատակով վերջինիս կողմից անցկացվել է ուսուցում: Իսկ նոր սեխնոլոգիայի ներդրման շնորհիվ հնարավոր է դարձել մեծացնել քրվատերի դասարանության ժամկետը: Ծրագրի նպատակն է Հայաստանի դասարանակների արտադրանքի հասցնել միջազգային սանիտարաներին, ինչպես նաեւ միջազգային ցուցահանդեսներ:



համեստի հանձնաժողովի, այլեւ հայ համայնի մասնակցների կողմից: Ըստ նախնական դասարանակներից, ԳՆԷ Խաչատրյանը հրավիրվել է Ֆրանսիա՝ հայկական կիսաաղաբային ուղևորական սեխնոլոգիայի ներդրման նպատակով: Ինչ վերաբերում է Ֆրանսիայի դասարանակությանը, աղա այստեղ դասարանակներ են դասարանակներ ինքնակամում այժմ կարից: Վարդենիսից գործարարի զննահամար, Հայաստանը դասարանակությանը չի զիջում Ֆրանսիային: Ի դեպ, «Տոմ» դասարանակը վերանվանվել է «Վարդենիս», եւ արդեն սկսվել է վերջինիս զանգվածային արտադրությունը ձեռնարկությունում: Գուտամ, որ Ֆրանսիական սեխնոլոգիայով դասարանակները դասարանակները հայ սղատողի հավանությանը կարճանա-

րին մասնակցելու հնարավորություն ստեղծել: Այդ կառավարչությամբ այս տարի Լյու Յոբում կայացած կարճամթերի ցուցահանդեսում ներկայացված հայաստանյան մի բարձր ցուցանմունքների մեջ բարձր զննահանդեսն են: «ԳՆԷ Խաչատրյան» անհասկան ձեռնարկության դասարանակները: Հավաստի աղբյուրներից տեղեկացանք նաեւ, որ հայկական որոշ դասարանակներ արդեն առավում են արտերկիր: Վարդենիսից դասարանակը արտադրանքի ֆերմերներից սերտում է կար, այդուհանդերձ նրանց աջակցելու իրացման դժվարություններից: Ի դեպ, հոկտեմբերին Բեյրութում կայանալի ցուցահանդեսում Հայաստանից կերկայացվի նաեւ հիշյալ ձեռնարկության տեսակարին:  
**Ն. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ**

## Ի լուր լրագրողների

Մամուլի ազգային ակումբը «Հրատարակչական» ծրագրի օրացանկներում լրագրողներին հրավիրում է հանդիպման եՊՀ ռեկտոր, ակադեմիկոս **Ռադիկ Մարտիրոսյանի**, որոնք կհանդիպեն **Էդվարդ Չուբարյանի** եւ դասն. գիտ. դոկտոր **Արամ Սիմոնյանի** հետ: Հանդիպումը կկայանա այսօր՝ օգոստոսի 31-ին, ժամը 14:30-ին, Մամուլի ազգային ակումբում (Արշակունյաց 2, 10-րդ հարկ, հեռ.՝ 56.91.58, էլ. փոստ՝ [npc@acc.am](mailto:npc@acc.am)):  
**ՄԱՄՈՒԼԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՎՈՒՄԸ**

# Այսօր եւ անցյալում

**Ա**ռանձնասներ կառուցվել են եւ միջոց էլ կկառուցվեն: Սակայն երբ առանձնասուն ունենալու եւ այդ շինությունը շինվելու «ամենախիստ» ու հաճախ անհետի լուսաբաններին (ինչն արդեն վերածվում է բացահայտ անհավանական) համադասարանացվելու ձգտումը դառնում է մոլորոց ու գլխավոր «կյանում» արագ սեփականացումը, այդ ժամ կողմնակի դիտորդի տեսակետից սկսում եւ մտնել առա-

կան գործակալ ու ռոկոկո ոճերի խառնուրդ են ներկայացնում սրածայր գմբեթներով ու «թիթիգ» զարդարանքներով, կամ միջնադարյան վանք են հիշեցնում, որին միայն զանգակատուն է տակասում, կամ էլ ասանձաձեղ լուսարոտով անհոգ, որից, թվում է, ուր ուր է դուրս են բափկվելու տղառագինված աստղեր: Եվ այս «ստեղծագործության» առջեւ կանգնում են իրենց տերերը, իմնագող, լուսաբանարմին, աղախով, Հայաստան աշխար-

հանում են իրենց անվանագրության մասին եւ հավասուն են, թե բանկ «արժեն»:  
Ասում են, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի նախագահության տարիներին, երբ ժողովրդի ունեցվածքի թալանը իր զագաթնակներն էր հասել եւ դեռ բավականին հարսություն էր մնում թալանելու, Հայաստանում 11 հազար առանձնասուն կառուցվեց: Վիճակագրությունը, ինչպես միջոց, այս հարցին ի տասասիսան չափազանց համես, գրեթե «հրեզակա-

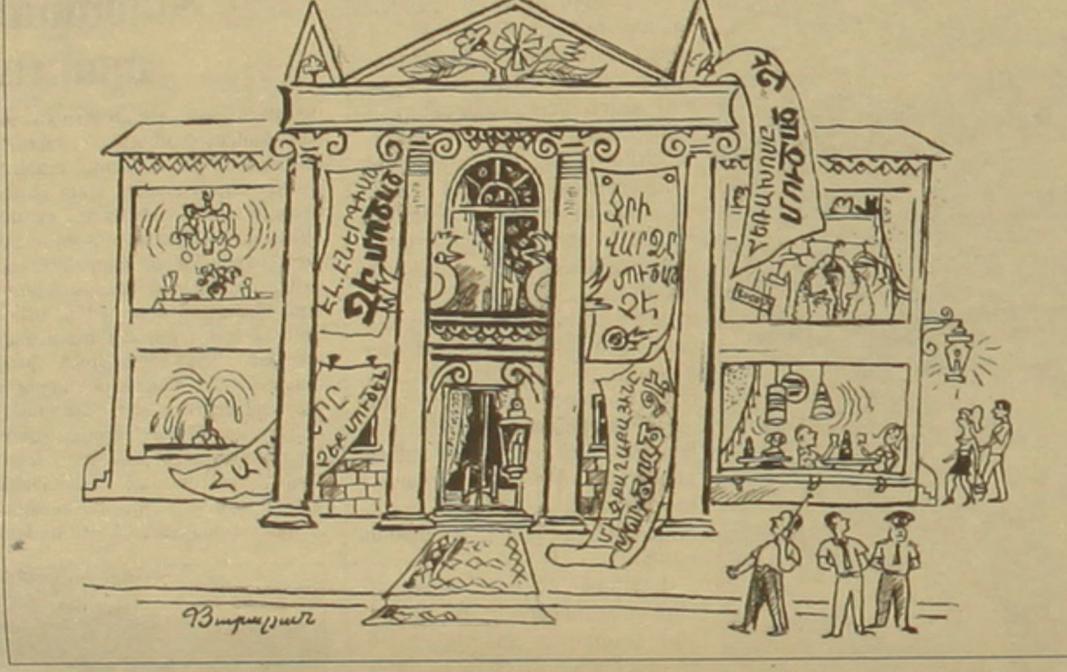
մեկ սարածված նորակառույց, կիսակառույց կամ արդեն բնակեցված շինությունները, սկսում եւ տարագրված ծիծաղելով դասնակական թվերի վրա:  
Առանձնասների ոգեւորված կառուցումը շարունակվում է նաեւ այս իշխանությունների օրոք: Աճող տասասիսան հարցերը, թվում է, այլեւ ոչ ոքի չեն հուզում, եւ մենք դարձել ենք զարմանալի տարբեր անբնական երեւոյթների ի սեւ: Օրինակ ի՞նչ գումարներով էին 90-ա-

սահմանում վերաբնակվելու ժամանակը, իսկ առանձնասունը, որ այստեղ կառուցեցին... երեւի սուկ մահաճույճ է: Սեփականաստերից օտերն, իրոք, չգիտեն ինչպես ազատվել ծանր բեռ դարձած այդ անհարժ գույքից, որն առանց գնորդի է մնացել: Եթե կասկածում եմ, ավելի հաճախ ընթերցել թերթում տարբերաբար գեներվող հայաստանի լուսնային վաճառի ենթակա առանձնասների վերաբերյալ: Սենք այլեւ չենք զարմանում, երբ հերթա-

ԼՈՐԱԶԱՐՈՒՄՆԵՐԻ ԲԱՐՔԵՐԻՑ

## Երեւանյան առանձնասների ողիսականը

սարակ արժե՞ր ազատ կառուցելու հնարավորություն ընծայել մասնավորապես: Թեպետ միջոց չենք նաեւ, որ այդ հնարավորություններն իրենք են իրենք ընծայում, քանի որ ամեն ինչ մասն ձեռնում է կասկածելի ճանապարհներով «վասակած» գումարները, դասնունները, իշխանությունն ու արժույթը: Բնականաբար, բախտի «ոռայլ տարգրանքի» այս ցանկը գրառում ունենալով, նրանք, մեղմ ասած, հարկ չեն համարում մտածողվել: Բախտի ընդհանուր տեսքին ներդառնալով է իրենց «հղացած» շինությունը, աչին հաճելի՞ է, ճաշակով է կառուցված եւ այլն: Այստիպով, առանձնասները երեւանում եւ մայրաքաղաքի մերձակայքում լրիվ թափով շարունակում են կառուցվել եւ ասեւ սնկերի տեսք են աճում դառնալով ողջ թաղամասեր: Երբ օրընդամենը եւ երեւանում ու դիտում այդ նորակառույց «աղաբանները», հանգում եւ այն եզրակացության, որ (մի համի բացառությունները չհաճված) առանձնասան տիրոջ մեջ էլ չի անցել, թե աշխարհում կան ճարտարապետ կոչվող մասնագետներ, ու որ արժեք դիմել մասն ձեռնում: Ոչ, նրանք կառուցում են ճաշակի սեփական տասկերպումներին հիմնվելով, եւ արդյունքում նրանց առանձնասները



կան նորաթուխ դասնայան ֆաղափ կենսոնական մասում ընդարձակ մի տարած է «զավթում» ու սկսում իր առանձնասունը կառուցել: Եկել է իր «աստղային» ժամը, քանի դեռ ուժ չէ՞ լուսն է օգտվել... Արդեն անվանադեմ ճանաչում ենք, թե ում է տասկանում այս կան այն «աղաբանը», այս կան այն հյուրանոցը, խաղատունը, ռեստորանը, խանութը... Հոգսերով ծանրաբեռնված մեր ուղեղների համար լիովին ավելորդ մի ինֆորմացիա, քանի որ, միեւնոյն է, այդ ամենը մեզ արդեն ոչ զարմացնում է, ոչ էլ հուզում: Ինչո՞ւ: Որովհետեւ անկարող ենք որեւէ բան օտելել:  
Եվս մի հետաքրքիր «մանրուք», որ առաջին հայացքից թվում է անմիջականորեն չի առնչվում մեր նյութին, սակայն իրականում առնչվում է որոշեւ խոսուն մի փաստ: Երեւանյան շինող առանձնասների տերերը, դարձվում է, ամենասանաբանաճառ հարկատուներն են: Սա կարող են վկայել, մասնավորապես, ջրի վարձավճար հաճախողները, որոնց ոչ մի կերպ չի հաջողվում ստիպել, որ, օրինակ, երեւանյան «Նոր Հովիվուր» հորհորջվող թաղամասի բնակիչները վճարեն ջրամատակարարման դիմաց: Հարկերի համար նրանք գումար չլունեն...

հի իրական խնդիրներից իրենց անհոգի տարաբով մեկուսացած: Ընդ որում, նրանք ամենայն բովախնդրությամբ են հոգում, որոշեւ իրական աշխարհից եկող տրամաբանորեն հանկարծ չհասնեն իրենց ականջին: Առանձնասան դարձապեսների մոտ տախակակես են տեղադրում, թիկնադասներ վարձում, գրախոսված մեքենաներ գնում մութ աղակներով... Սի խոսով, Լճե-

յին» թվեր է ներկայացնում, ըստ որոնց 1991-ին երեւանում կառուցված 992 առանձնասները 1992-98 թթ. ընկած ժամանակահատվածում ֆանկադեւ ավելացել են սուկ 1600-ով: Սակայն, երբ մոտավոր հաշվարկով վերհիշում եւ երբուքի, Նոր Նոր, Նոր Արեւ եւ մյուս թաղամասերի «հոլիվուդյան» առանձնասները, Այգեսանն ու Այգեծորը, մայրաքաղաքի մասույցներով

կանների սկզբի դժվարին, բոլորիս համար ծանր տարիներին մի խուճք մարդիկ «դալասներ» կառուցում, չնոռանալով հարակից հարմարությունների սառնայի, լողավազանի, բիլիարդասոցի եւ այլնի մասին: Հսկայական գումարով եւ ֆաղափ լավագույն մասերում կառուցված այդ «դալասներ», ի դեպ, օտերը հետ վաճառում էին ծիծաղելի գներով, եկել էր արա-

ՀԱՅՈՑ ԲԻՇԵՍ. ԴԱՐԵՐ ԵՎ ԴԱՍԵՐ

### Խաչատուր Դադայանի շարադրությամբ Հայերը եւ սիրակալները

Հայ վաճառականները զարմանալի բարեհաճ վերաբերմունք են արժանացել աշխարհի տարբեր երկրների սիրակալների կողմից: Չնայած զարմանալի ոչինչ չկա, բացառությունը օտ տարր է եւ տարիակված է սույն հրապարակման «Յես գրուցում» անգլիացի Չ. Հարիսի խոսելուն «Իրենց հաստատված երկրներին չափազանց օգտակար են»:  
Բացարձակապես սույն է, որ հայ-օտական կանոնավոր առեւտրաստեպական հարաբերությունները սկսվել են 1667 թ.-ից, երբ ջուղահայ տարր վաճառականներ այցելել են Ալեքսեյ Միխայլովիչ ցարին, այլ ընծաների թվում նվիրել հաշկալուր «Ալմաստ գաղջ» եւ ազատ առեւտուր անելու առանձնաճանաչներ ստացել:  
Հոր ուղեգիրը շարունակում է որդին Պետրոս I Մեծ ցարը, որը Հոլանդիայում նավաբանություն սովորելիս ծանոթանում է հայոց Բագրատունյաց թագավորների օտակալներին՝ ականավոր վաճառականներ Պետրոս, Արախան եւ Ասեփան Ադրյան եղբայրներին եւ 1717 թ. նրանց հրովարակ սրանադրում Ռուսաստանում առանձնաճանաչներով առեւտուր անելու վերաբերյալ:  
Ցանկանալով զարգացնել օտադասարանությունը եւ մեքենագործու-

թյունը եւ ձգտելով խախտել դրանցով զբաղվելու մասնավոր անձանց, նա թույլ է տալիս հայ Սաֆար Վասիլեյին (Բարսեղյանին) «մեքենայի գործարան» հիմնել Ղզլարի մոտ, այն նույն Ղզլարի, որը, եթե հիշում եմ, չենք գրոհայինների թիրախն էր (այստեղ դեռեւս 1798-ից բնակություն են հաստատել մեծ թվով դարաբարդիներ):  
1740 թ. սեպտեմբերի 17-ին ղեկավար Շիրվանովը, Ասրախանի բնակիչ Բագրատունը եւ մուսկոլյան վաճառականներ Մակարովները Աննա Իոանովնա կայսրուհուն հետեւյալ բովանդակությամբ մի խնդրագիր են ներկայացնում. «1710 թ. մեր ղաղ հայ Սաֆար Մակարի Վասիլեյի աղետագրի հիման վրա նրանք թույլ է տրվել Թերեփի ափին ու կազակական բնակավայրերում հիմնել գործարաններ եւ դրա համար հասկանելի տեղեր եւ տալ հարկ եղած թվով մարդիկ: 1718 թ. մեր ղաղին մեքենայի գործարանի հիմնման համար տրվել է բարձրագույն շնորհագիր: Իսկ մենք խնդրում ենք Ասրախանում եւ Ղզլարի բերդին կից մեքենայի գործարանի եւ ցորեն ու բամբակ ցանելու համար տեղ հասկանելու եւ սույն արտադրանքները մի կանի տարի վաճառել առանց տուրքի, ինչպես նաեւ մեզ թույլ տրվի հիմ-

նելու մեքենայի ու բամբակի ֆաբրիկա եւ դրա համար ներկերն ու գործիքները Պարսկաստանից եւ անործովից բերել առանց մասի»:  
Այս խնդրագրի վրա Աննա Իոանովնան մակագրում է. «Մեքենայի գործարանի եւ ցորեն ու բամբակ ցանելու համար տեղ հասկանելու եւ ֆաբրիկա կառուցելու թույլատրվում է, այդ արտադրանքները վաճառել առանց տուրքի, ներկից ու գործիքներից մասն չվերցնել, ֆաբրիկան ու գործարանները տուրքից ազատել»:  
Այժմ Ռուսաստանից անցնենք Արեւմտյան եվրոպա:  
1701-1709 թթ. Իսպանիայի Լիվոնոն ֆաղաբում ավելի քան 120 հայ վաճառականների եւ համայնի դեկավար Ասվածասուր Օղլանեւեւեւյանի (զովեքնաստեղ ղե Մաթուս) ջանքերով մեծ դժվարությամբ հաջողվում է կառուցել տեղի հայոց եկեղեցին: 1799 թ. ֆրանսիական բանակը ներխուժում է. Իսպանիա: Չորաբանակներից մեկը մտնում է Լիվոնոն՝ ծանաղարհին կողոպտելու Տոսկանայի գանազան դավաճարություններին դասկանող եկեղեցիները: «Ամսասն» չի մնում նաեւ հայոց եկեղեցին, չբավարարվելով փրկագնով՝ 500 արծաթ տուկոդով, ֆրանսիացի զորահրամանատարը բռնագրավում է եկեղե-

ցու ամբողջ արծաթ տղախը՝ 16 կգ ֆառով: Տարիներ անց փաղափայտերն այս առիվ թողոք են ներկայացնում Նադոլեոն Բոնապարտին, եւ 1811 թ. կայսեր հրամանով ղեկավար գանձարանից փոխհանուցվում է արծաթեղենի արծեղ: Սա միակ բացառությունն է, որ արվում է միայն հայոց եկեղեցու համար:  
Այժմ խոսենք հայերիս փոխարաբերության մասին մի մարդու հետ, որի ծաղրանկարային կերպարանը հայսնի է ամբողջ աշխարհին եւ որին մեր դրոյցներում դասնություն ուսուցիչներն անվանում են թիվ 1 ֆաբիս. Բենիտո Մուսոլինի:  
Անցյալ դարի 20-ական թթ. հայ նեանավոր սիմվոլիս-բանաստեղծ Հրանտ Նազարյանը ժողովում է եղեցիցի փրկված 150 հայերի եւ Բարի ֆաղափ մեքենայում 7000 ում տարածության վրա, հիմնում Նոր Արախ գյուղը: Բացում են մի փոքրիկ գորգագործարան, որի արտադրանքի վաճառքով էլ գոյատևում է համայնը: Այս ամբողջ ձեռնարկն իրականանում է իսպանական կառավարության եւ անձամբ վարչապետ Մուսոլինիի հովանավորությամբ ու ջանկարությամբ. բավական է ասել, որ էլեկտրականության, ջրամատակարարման, բուժադասարկման, դե-

ղորայի ծախսը կառավարությունն էր հոգում:  
Ուժագրավ է մի փաստ եւս. 1938 թ. Մուսոլինին Վենեսիկի Միխայրյան հայր Վահան վրդ. Հովհաննիսյանին ուղարկում է Երովրդա եւ հայկական դրոյց բացել տալիս Ադիս Աբեբայում:  
Հիմա, տարրիմակ են դասնություն էջերը...  
**Ցես գրոց**  
«...Նրանք (հայերը- Խ. Դ.) տարածվել են ամբողջ Արեւելում, արտակարգ մեծ առեւտուր են վարում Ռուսաստանում եւ իրենց ազգից ներկայացուցիչներ ունեն եվրոպայի առեւտրական խոցոր ֆաղաբների մեծ մասում: Սակայն իրենց հաճախում անհույս են նրանց հարկաբանական անհույսությունը իրենց կերպով եւ միջնորդի իրենց գործելակերպը, որ իրենց նկարագիրը դույզն իսկ չի խաբարել, ժուլկալության եւ ուղղամտության մեջ, որովհետեւ նրանք ետանդում են, համես օտով բավարարվում են եւ հավասարությունը են ծառայում, եղբոր մասն սիրում են մեկ-մեկու եւ իրենց հաստատված երկրներին չափազանց օգտակար են»:  
ՏՈՒՍ ՀԱՐԵՍ, 1744\_1748 թթ.



# ՆՇԱԿՈՒՅԹ

# «Արվեստը հոգու ճարտարանն է»

Այսօր որևէ հարձեղ հոգու եւ մարմնի հավիտեանք կոչվում է երեւելու ընդամենը միայն և արյուն, չի կարող մասնակցել հոգեւոր այս տայտարին, քանի որ մարմնից ծնվածը մարմին է եւ ենթակա է աղաքական մեղքի: Գոյություն ունի մարմնից ծնվածը մարմին է եւ ենթակա է աղաքական մեղքի: Գոյություն ունի մարմնից ծնվածը մարմին է եւ ենթակա է աղաքական մեղքի: Գոյություն ունի մարմնից ծնվածը մարմին է եւ ենթակա է աղաքական մեղքի:

վածն է: Ուրեմն, սիգերեում անմեղք պան սուրբ է ասողը, արեւը, ծաղիկը, փայլը, մարդը: Սուրբ են այնքանով, որ անմեղք Աստուծոյ ձեռքի գործ են: Այստեղից էլ առաջանում է անսահմանության մեջ մտնող մի սահման, որ գոյություն ունի Արարչի եւ արարվածի միջեւ: Աստվածամանդրությունն անբողջանում է այս երկուսի սարքերապարտումով եւ, իհարկե, ներդաշնակումով: Երբ սարքերեցի արարվածը Արարչից, Աստուծոյ այլը, ինչպէս ամոլի սակից դուրս եկած արեւ, կնայի ու կժողատու: Աստուծոյ էլ ամոլի փամփ, արեւն՝ արեւ, երկիրն՝ երկիր: Եթե, ասեմք, իրենց, այս դեղինում ամոլն, արեւին ու երկիրն մնար, կանգնել չէր լինի: Եվ քանի որ Աստուծոյ են, կանգնել կա ու կլինի. «Թե ամոլներն մնար, աշխարհը

կանց բոլոր, /Անցնել անանց, չխնայելով ծանրութիւն մասնորոշ: Պարզ ասում է բանաստեղծը, թե դեռի ուր է գնում իմը. «Եվ մարդկության մեջ գտնելու Մարդուն, /Եվ մարդու մեջ ճանաչելու Աստուծուն»: Նրա փնտրածը ոչ թե առաջին մարդն է, որ Աղան էր երկրից, հողից, այլ երկրորդ Մարդը, որ Գիտուն է՝ երկնից, Գոյուց: Առկա է նաեւ խոսակցականությունը. «...Անայն ամենը, ինչ ցանկացել են ասել /Ամեն անգամ, երբ կհարն իմ վերցնելով, /Աղոթքներ երգելով դեղ մարդկությանն են ձգել, /Բայց ընկրկել ամբողջին հանդիմանելով, /Երկրորդելով, որ իմ մեջ կկորցնեն Աստուծուն»: Տալով է բանաստեղծը. «Մեկ է, մարդկությունն այնքան խոյ է, կոյր, /Երկիրն չի նայում, որ Քեզ չեսնի»:

Շուրջում սեղանները ամսին կայանալիք երգի փառասնորի եւ «ԼՂ արվեստ» ծրագրի իրականացման նպատակով հայրենիքում է սփյուռմահայ արվեստագետ Նիգրի Մելիքոյանը: Տիկին Մելիքոյանը բազմաթիվ հեղինակավոր ցուցահանդեսների կազմակերպիչ է ԱՄՆ-ում: Արցախում «ԼՂ արվեստ» ծրագիրը հայրենիքում զրա առաջին աշխատանքն է:

Տիկին Մելիքոյան, ինդուս եմ ներկայացրել «ԼՂ արվեստ-2001» ծրագիրը, ինչ քաղցրերից է կազմված եւ ինչ սեղ է նախնային վերադարձնող Շուրջի փառասնունը: Առաջին եւ գլխավոր նպատակը Արցախում օգնություն ցույց տալն է, որովհետեւ այն զարգանա եւ դառնա մշակութային կարելու կենտրոն: Դարաբաղը դեռեւս դառնալիս ճանաչում չի ստացել ֆաղափական աստվածները, առավել եւս, որ գտնվում է աշխարհին իչ հայսնի սարածաբանում: Բազմաթիվ այլ խնդիրների հետ մեք գտնում ենք, որ եկան է Լաւաբաղն աշխարհին հայսնի դարձնել որդես արվեստների եւ երաժշտության ավանդական փառասնոր վայր քանի որ արվեստը հոգու ճարտարանն է, եւ ստեղծագործական ֆայլընթացն էադես բուժիչ է: Սեղաններին նախաեստում ենք Շուրջում կազմակերպել առաջին փառասնունը, որը կլինի սիմվոլիկ բնույթ, կլինի առավել փոքր ծավալի: Այս փառասնունով մեք նույնպէս ունենք ստեղծելու համահայկական 2002 թ., եւ համաաշխարհային 2003 թ., այնուհետեւ դարբերար կրկնվող փառասնունի մոդելը:



եւ այնտեղ էի, ուղիղ 4-5 օր ուսումնասիրելով Լաւաբաղը նրա մարդկանց եւ բնութիւնը, հասկացաւ: Մի վայրը բացահիլ է, եւ գոյություն ունեն բոլոր ռեալ, թեւս ոչ դյուրին, միջոցները Լաւաբաղը սուրիզմի հրաշալի գոթի դարձնելու համար: Նախագահի հետ գրուցելով եւ նրա կամուրջները ստանալով, մեկուկես տարի մանրամասն ուսումնասիրելուց հետո, գլխից ծրագիր, որի շուրջն էլ ստեղծվեց աշխույթ չիտադողող կազմակերպություն: Ծրագիրը հավաքական աշխատանքով ԱՄՆ-ում աստեղծելու համար հայրենիքում է ստեղծվում համապատասխան դաշնակցությունների եւ Արցախի մշակութային նախարարության հովանավորության ներքո: Ծրագրի իրականացման օժանդակում է Արցախի վարչապետը, ում հոգածությունը արդեն սկսված են Շուրջի մայր տղորդային վերանորոգումը, ջրագծերի եւ էլեկտրագծերի անցկացումը աշխատանքները: Արցախում ունենք 6 հոգուց բաղկացած համեմատյալ, որն անմիջականորեն զբաղված է այս աշխատանքներով:

Իսկ «ԼՂ արվեստ» ծրագիրն, ընդհանրապէս, ներառում է հինգ բաժին: Մեք գտնվում ենք ստեղծել կայուն կառույցներ եւ ընթացի մեջ գտնվող գործունեությունն ծավալել: Ծրագրի առաջնային մասերից մեկը Ննգի գյուղում խեղդողական աշխատանքների արտադրության ծավալումն է, որի համար անհրաժեշտ աստ քան արդեն արված է:

Ծրագրի արջանակներում մտադիր ենք Շուրջում հիմնել արվեստի կենտրոն, որտեղ քայքայ սարքեր յուրերի արվեստագետներից կդաստիարակեն նաեւ արվեստի միջոցառումների կազմակերպիչ-մեքերներ:

Ստեղծելու, որ մեք նույնպէս չունենք դառնալու այդ գործողությունների սերունդները: Մեք գտնվում ենք այս ծրագրին ուղղություն եւ ընթացք տալու:

Իսկ ինչպէս ընդունվեց Զեր մտահոգանում Արցախի իշխանությունների կողմից եւ ինչ արջակցություն եւ ստանում նրանցից:

1999 թ. մարտ ամսին, երբ Արցախի մշակութային նախարարի հրավերով

ԲԵՆԱ ԸՆԴՈՒՆՅԱԼ

## Բրայն', «Նավասարդ»

Աշխարհի երեք մայրցամաքների սարքեր բնեւորում հանդես գալուց հետո «Նավասարդ» հայկական դաշնակցությունը առաջին անգամ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հրավերով բարեգործական եղույք ունեցավ երեւանի օմբերայի եւ բալեթի դասական բաժնում: «Նավասարդ» ընթերցաններն արդեն սեղեկացել են «Նավասարդ» դաշնակցության խմբի եւ նրա առաջին կայանալիք ելույթի մասին, որն էլ անցավ բացառիկ ջերմ ընդունելությամբ:

«Ինչո՞ւ «Նավասարդ», ինչպէս ծնվեց հայկական դաշնակցությունը ստեղծելու գաղափարը» հարցին դաշնակցության «Նավասարդ» գեղարվեստական ղեկավար եւ հիմնադիր, մասնագիտությամբ օրգոմետր-վիրապոյտ եղի Զոյույանը, որը մեծ ճանաչում ունի Ֆրանսիայում: 1967-ին որեւէ հիմնել դաշնակցությունը Ֆրանսիայի հայ երիտասարդ սերունդն ավելի մոտիկից հայ մշակութային ծանոթացնելու նպատակով: 1976-ին «Նավասարդ» նախաձեռնությամբ Հայաստանի դարձի դասական անսամբը:

## Միմայոգիումը վերածնվում է

Տարիներ առաջ սկսված իջեւանյան ամբողջական սիմֆոնիկ ջութաների մոտ 10 տարի լուրջ կենտրոնացումը ներկայացել էին սարքեր այսանների: Եվ ահա, հիսուններությունը թե՛ նախաձեռնվեց եւ արդեն սեղաններին 4-ին, ժամը 12-ին, Հայրենական «Կենսա ծառ» հիմնադրամի հրավերով սիմֆոնիկ ջութաների կազմակերպությունը: Կենտրոնացումը Անգլիայից, Ռուսաստանից, Վրաստանից, Ուկրաինայից, Գերմանիայից, Հայաստանից եւ Արցախից: Հիմնադրամի հասուկ համեմատողով մրցութային թեմային համապատասխանող 12 աշխատանք:

ՄԱՐԻԱ ՄԱՐԿԱՐԻԱՆ

Մ. Մ.

# «Ճամերգությունը» աղոթք է առ Աստված

## Վահրամ Թաթևիկյանի նոր գիրքը

սայով, դառնում են դեղի Բարձրյալը ասող հոգեւոր ընթացք: Ճամերգությունը է եկեղեցի, ուսի ճամերգությունն էլ եկեղեցում կատարվող երգեցողությունն է, եկեղեցական արարողությունը: Աս կրոնական կանոնակարգով, երկրային դրսեւորմամբ: Վահրամի դեղինում, արարողությունը տեղի է ունենում ոչ թե քան լուսնի մեջ, ոչ թե մարդու ձեռքով ստեղծած շինության մեջ, այլ Աստուծոյ ստեղծելու լույսը կող մարդու մարմնական սահմանում: Այստեղ մարդկային իմաստությունից թող բոլոր վարդապետներին խոստովելով, որ եւ անմասն, քանի որ գործում է աստվածային բնությունը: Վահրամի ընդունված է իմաստուն, որ «Աստուծոյ ձեռքով ավելի իմաստուն է, քան թե մարդիկ: Աստուծոյ ձեռքով ավելի գործող է, քան թե մարդիկ»: Պողոս Բարձրյալի աստվածային այս խորհրդով էլ նա առաջնորդվում է: Գնում է առաջ, բոլորն էլ հոգու թեւի: Իսկ ինչ կա առջեւում, ուրիշ ձգում է: Առջեւում Աստված է: Իսկ հետեւում՝ Հետեւում նույնպէս Աստված է: Որ կողմը բերվում է Աստված է: Վահրամ Թաթևիկյանի ամենում եւ ամեն ինչում հայտնվում է Աստված եւ նրա «ճամերգություն» ժողովածուն էլ իմենի աստվածաբանություն է: Գեղի հայտնությունը գեղացող հոգեւորական չէ, այլ հոգեւոր: Հոգեւորականը իսկական մեջ է, հոգեւորը: Լույսի: Աստված հոգեւորական չէ, Աստված հոգի է:



Այս բանաստեղծությունները Վահրամի հոգու մարմնավոր դասերն են, նրա աներտույթ երեսուրականը: Նա մտնում անցնում է աշխարհի եւ մարդկության դաստիարակմանը: Փորձում է բանով Անհայտի դեմ: Եվ դա նա անում է մարմինն էլ հոգի դարձնելով, Աստուծոյ անվանը հավասարով: Այս գրքում ֆաղ լիակ, գիրն իմենից ծեւարության բացահայտում է, որ վերածվում է վերելարային երաժշտության, դառնում «Լույս ամական հոգու մեջ սեղանողը» սիգերեական բացականությունը. «Օվանան»: Որքան էլ զարմանալի քվա, Վահրամը երգում է իր համար, ուզում է իր հետում մոտիկից տեսնել, իսկ մոտիկից՝ հեռվից: Նա իրեն էլ չի նկատում երգելիս, ծից այնպէս, ինչպէս թույլում: Թույլում էլ երգելիս չի կարծում, որ իրեն լսող մարդ կա: Սխալվելու երգել է սալիս Աստված, սխալվել է իր երգով հայտնում է Աստուծոյ: Ծածափի բանաստեղծին էլ երգել է սալիս Աստված, եւ այդ երգով էլ հայտնվում է իմը՝ Բարձրյալը: Ծեւարի բանաստեղծը ոչինչ չի սեղանացնում, ոչ մի բան չի սեղանացնում, չի ծանրանում կյանքի վրա, այլ իջնում է Հոգուց ծից այնպէս, ինչպէս աստի ծածանը գիտելով իսկապէս հազնելու ձգնում է այս գիրքը: Եվ քանի որ դա այնպէս է, Վահրամ Թաթևիկյան բանաստեղծի ծառայության կոչումն ու վարձը երկնից է լինելու: Այն ընդիմ, որ երկնից է, երկնով էլ դիտել անցնի, չի բացառվում, որ արժանանա մարդու սիրը չընկածին, մարդու այլը չեստեղծին, մարդու ականը չստեղծին:

բովանդակ կհարեցնեն իսրայել... Թե արեւին մնար, նրա լափող հրին, կդարձնեն ազգակից գուրդը ժայռեղեն, մոխիր՝ կրողներ... Բայց երկիրն այս Աստուծոյ է, ներդաշնակ իր կամին... Չկաղ, ամոր է դաշնը բոլոր չորս տարիքի»:

Հոգեւոր ճանադարին մարմնակալը հեզգիտեք բարաիելով, բանաստեղծը խորանում է դեղի աստվածային մեքի արմաջը՝ աստվածաբանյան հոգեւոր գիտությամբ փորձելով իրենով անել, իրեն տեսնելի, Երազելի, ընթերցելի դարձնել Անվագի սկիզբը, այն է՝ արարումն աշխարհի: Այբուբենից սկսելով, թորովելով, չորեքաք, աստիճան առ աստիճան, մեծանում, հասունանում, գալիս հասնում է կատարյալին: Ոչ թե բանով, այլ բանաստեղծությամբ հաստատում աստվածաբանյան ծեւարությունը. «Կատարյալության կաղը սերն է»: Գրի ենթակերտերն անգամ սիրտ շաղախով են, սիրտ թխումով են դառնում ամբողջական:

Սա իմենամանայնան, աշխարհընկան եւ հոգու վարձության ընթացք է՝ «Եվ մարդկության մեջ գտնելու Մարդուն, /Եվ Մարդու մեջ ճանաչելու Աստուծուն»: Հոգեւոր այս ընթացքը բացառում է հոգու այլը, եւ նա տեսնում է իր ներքը, տեսնում է իրեն ամբողջությամբ. «Անցնելով աշխարհով, /Ողորմության մասն արդար, աստվածային, /Անմացողը դավանելով մեզը հնչող Հոգու ձայնին, /Դավանելով, որ անձամբ դու չունես ոչինչ, /Թո մեջ, մինչեւ վերջ անմացողը եւ ամեն ինչ /Աստուծոյ է նախաստեղծված է մարդ-

րկակցի դաշնակալի, մրցույթի ժյուրիի անդամ Փոլ Փոլայի եւ մրցույթի գեղարվեստական ղեկավար, դաշնակալի Արմեն Բարախանյանի քաղ դասերը: Իսկ երկրորդն «Արամ Խաչատրյան» ռեզիդենտ մեկնարկեց A եւ B խմբերի եզրափակիչ փուլը: Ժյուրիի որոշումը եզրափակիչ փուլ յուրաքանչյուր խմբից անցել են 6-ական մասնակից: A խմբից Գեորգյան Անահիտ, Իսրայելյան Սուսաննա, Կիրակոսյան Էլեն, Հովհաննիսյան Եղոր, Դանիելյան Յանա, Վարդապետյան Էլեն: B խմբից Բարախանյան Լիլիթ,

Կարոյան Նարե, Հակոբյան Կարեն, Ջաֆարյան Լիլիթ, Արսենյան Լիլիթ, Ռաֆայան Եղիշե: A խմբի մասնակիցները հանդես եկան ոռյայի, B խմբի սիմֆոնիկ նվագախմբի մասնակցությամբ: Այսօր, օգոստոսի 31-ին եզրափակիչ փուլում հանդես կգան բարձր տարիքի, C խմբի կատարողները. Բերիւս Ելենա, Խաչատրյան Արթուր, Մեհրաբովա Քրիստինա, Մարգարյան Արեգ, Սիմոնյան Ասելան, Դավիթաբայան Ռուբեն: Մրցույթի արդյունքները հրատարակվելու են սեղաններին 2-ին:

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՀՈՒՆԱԹԵՆ

## Դաշնակալի հարսների մրցույթը շարունակվում է

Երեւանում շարունակվում է «Հայաստանի ժառանգություն» դաշնակալի համահայկական միջազգային մրցույթը, որը սկիզբ առավ օգոստոսի 20-ին: Անցած 9 օրերի ընթացքում «Արամ Խաչատրյան» համերգատեսիսում ելույթ ունեցան A (մինչեւ 3 տարեկան), B (մինչեւ 18 տարեկան) եւ C (մինչեւ 30 տարեկան) խմբերի մասնակիցները: Երեկ կրկին լարված օր էր մրցույթի ժամացուցակով: Երեւանի Կոմիտասի անվան դասական կոնսերվատորիայում տեղի ունեցան ամբ-

րկակցի դաշնակալի, մրցույթի ժյուրիի անդամ Փոլ Փոլայի եւ մրցույթի գեղարվեստական ղեկավար, դաշնակալի Արմեն Բարախանյանի քաղ դասերը: Իսկ երկրորդն «Արամ Խաչատրյան» ռեզիդենտ մեկնարկեց A եւ B խմբերի եզրափակիչ փուլը: Ժյուրիի որոշումը եզրափակիչ փուլ յուրաքանչյուր խմբից անցել են 6-ական մասնակից: A խմբից Գեորգյան Անահիտ, Իսրայելյան Սուսաննա, Կիրակոսյան Էլեն, Հովհաննիսյան Եղոր, Դանիելյան Յանա, Վարդապետյան Էլեն: B խմբից Բարախանյան Լիլիթ,

ՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՀՈՒՆԱԹԵՆ

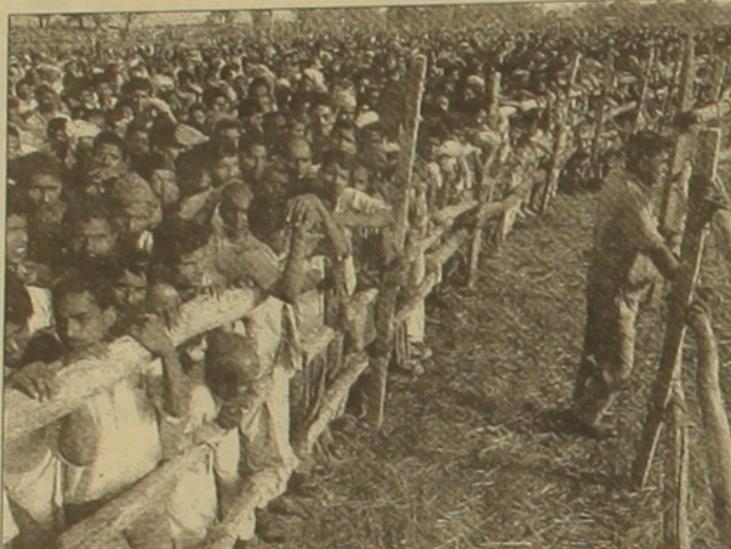


# Օրվա հետքերով

**Ու**րաք օրը Հարավաֆրիկյան Հանրապետության Դուրբան քաղաքում բացվելու է ՄԱԿ-ի հակառախտիկայի խորհրդածողովը: «Ֆիզարո» թերթի տվյալներով, դրան կմասնակցեն 160-ից ավելի մասնագետներ՝ շուրջ 6000 մասնակցով: Կուբան, Ալժիրը, Սենեգալը եւ մի քանի այլ երկրներ ներկայացված կլինեն թեթևաբան ղեկավարի մակարդակով: Մակայն ՉԼՄ-ներն արդեն իսկ ազգային են հնչեցնում, քանի որ նախորդին լարված մթնոլորտ էր ստեղծվել համաժողովը բոլորեցնելու ՄԱԿ-ի եւ Խորալեյի ստանդարտների դասձառով: Առանձնապես մտահոգիչ կարող է լինել ԱՄՆ-ի բացակայությունը: Առաջադրված է միջազգային միջոցները արդեն իսկ սահմանափակելու եւ ծաղել սիոնիզմի բնորոշման, ստրկությունից ռուսած ժողովուրդների փոխհատուցման եւ օստիզմի զոհերի բնութագրման կառավարումը: Մտերիկացի առավել բարձրաստիճան սեւամորթ մասնախումբ՝ ԱՄՆ ղեկավարող Բոլի Փաուելը հավանաբար չի մասնակցի խորհրդածողովին: Պատճառը նախագահ Ջորջ Բուշի այն երկրորդն է, թե Դուրբանում դասադասվելու է սիոնիզմը որպես օստիզմի սարսեռակ: Արդեն օգոստոսի 24-ին Բուշը հայտարարեց, որ ԱՄՆ-ը չի մասնակցի համաժողովին, «քանի

## ԱՄՆ-ը կարող է բոլորեցնել ՄԱԿ-ի հակառախտիկայի համաժողովը

դեռ ներկայացված բանաձևի հեղինակները ղեկավարում են, թե սիոնիզմը օստիզմ է»: Բուշի համար ամենակարևորը սիոնիզմի եւ Խորալեյի հարցն է: Ինչ վերաբերում է անցյալում ստրկավաճառությունից ռուսած ժողովուրդներին, նա գտնում է, որ ստրկավաճառ երկրները դարձվել են նրանց փոխհատուցումը: Օգոստոսի 27-ին ղեկավարված մեծ հասարակական ժողովը չի ղեկավարի ամերիկյան դասվարությունը, եթե ԱՄՆ-ը նույնիսկ մասնակցի խորհրդածողովին: Գերատեսչության խոսնակ Ռիչարդ Բաուլերը կրկնեց Բուշի տեսակետը, հավաստելով, որ բոլորեցնում էր ՄԱԿ-ի բանաձևի նախագիծը: Վերջինիս հեղինակները գլխավորապես արաբական ղեկավարներն են: Աֆրո-ամերիկյան եւ իրավապաշտպան միջազգային կազմակերպությունները խիստ ցանկալի են համարում ԱՄՆ-ի մասնակցությունը խորհրդածողովին, թեկուզ այն առումով, որ Փաուելի ներկայությունը նոր խթան կտար ԱՄՆ-ում սեւ-



Մտերիկացի լիակատար իրավապաշտպանության համար ծավալված դասընթացը: Ինչը Փաուելը, ՄԱԿ-ի գլխավոր ֆարսուղար Կոֆի Անանիս աջակցել է խորհրդածողովի նախադասման գործում:

Սեւամորթ ղեկավար կոնգրեսական Ջեյմս Զեկսոնը ֆնտազիայեց «Փաուելի մեկնումն արգելելու» նախագահ Բուշի վճիռը: Ջեկսոնի կարծիքով, այդ դիրքորոշումը ցույց է տալիս, որ ցեղախտության դեմ

մղվող ղայմարում ԱՄՆ-ը հրաժարվում է իր ղայմասխանակությունից: 1975 թ. ԱՄՆ-ը դասադասեց եր սիոնիզմը օստիզմի ծեւ հայտարարած ՄԱԿ-ի բանաձևը, որը վերացվեց 1991 թ. Մարդիկ խորհրդածողովում: ԱՄՆ կառավարությունը գտնում է, որ Դուրբանի համաժողովի բանաձևի նախագիծը ծառայում է ղայմեսիսիցների եւ արաբական ղեկավարների օստիզմի, որոնք վերստի փորձում են հակախտիկայի արտադրություններով հեղեղել ՄԱԿ-ի փաստաթղթերը: Արաբները ղեկավարում են սիոնիզմի օստիզմի բնույթը, քանի որ իրենց «ընտրյալ ժողովուրդ» հռչակած իրենցը նաեւ գտնում են, թե իրենց «բարձրագույն օստիզմ» են: ԱՄՆ-ում գործող իրական կազմակերպությունները միշտ չէ, որ հավանություն են տալիս Խորալեյի վարչապետ Արիել Շարոնի ֆաղաֆական կրոնի ծեւնարկումներին: Մակայն, ինչպես արձանագրում է «Մոնթր» օրաթերթը, Դուրբանի հակախտիկայի համաժողովին մասնակցելու դեմ էր Բուշի վարչակազմը իր ղեւ կլարի իրական խիստ ազդեցիկ կազմակերպություններին: Է դեմ, համաժողովի կազմակերպիչը ՄԱԿ-ի մարդու իրավունքների գերազույն հանձնակատար Մերի Ռոբինսոնը խոստացել է բանաձևից հանել հակաիրական բոլոր ծեւակերպումները: Պ. Բ.

### Հայտարարություն



Երեւանի ֆաղաֆաղեւարանի ղեկական սեփականություն հանդիսացող հողամասերի վարձակալության եւ օսարման մրցութային ու աճուրդային հանձնաժողովը հայտարարում է ներհոիեյալ հողատարածների վարձակալության բաց մրցույթ հետեյալ նղատակներով.

Գ/Գ	Հողամասերի հասցեն Համայնք	Ծածկագիր	Մակերեսը ւմ	Նղատակը
<b>ԿԵՆՏՐՈՆ</b>				
1.	Օղակածեւ գրոսայգու 4-րդ հասված	Ս 01-33	783	մանկական խաղահրաղարակ եւ բացօթյա սրճարան
2.	Օղակածեւ գրոսայգու 5-րդ հասված	Ս 01-30	1420	մանկական խաղահրաղարակ եւ բացօթյա սրճարան
3.	Օղակածեւ գրոսայգու 5-րդ հասված	Ս 01-32	893	մանկական խաղահրաղարակ եւ բացօթյա սրճարան
4.	Օղակածեւ գրոսայգու 5-րդ հասված	Ս 01-34	670	մանկական խաղահրաղարակ եւ բացօթյա սրճարան
5.	Օղակածեւ գրոսայգու 5-րդ հասված	Ս 01-35	1124	մանկական խաղահրաղարակ եւ բացօթյա սրճարան
6.	Օղակածեւ գրոսայգու 6-րդ հասված	Ս 01-43	657	մանկական խաղահրաղարակ եւ բացօթյա սրճարան

Նեւած օրյեկներում Երեւանի ֆաղաֆաղեւարանի օստիզմը աճիսանմները թույլատրվում է կատարել ս. ք. Նոյեմբերի 1-ից ավարտը մինչեւ 2002 թ. աղրիկի 30-ն աղաիվելու ղայմանով: Մրցութի հաղթողին հողօգտագործման իրավունքը կտրվի վարձակալական հիմունքներով, ղուս կնքված ղայմանագրի առանց երաժեւության սիոնման իրավունքի: Մրցութին մասնակցելու իրավունք ունեն. ա) ՀՀ ֆաղաֆաղեւարանի եւ իրավաբանական անձինք, բ) օստիզմային ֆաղաֆաղեւարան ու ֆաղաֆաղեւարան չունեցող անձինք, գ) օստիզմային ղեկավարներն ու միջազգային կազմակերպությունները: Մրցութի ղայմանների մանրամասներին ծանոթանալու եւ իրավեր ստանալու համար դիմել Երեւանի ֆաղաֆաղեւարանի սնեւական ֆաղաֆաղեւարանի եւ ներդումային ծաղրերի վարչություն (սեւյակ 309, հեռ. 54-18-62): Հայտերն ընդունվում են մինչեւ ս. ք. սեղեւեմբերի 30-ը: Մրցութը կայանալու է Երեւանի ֆաղաֆաղեւարանում ս. ք. հոկտեւեմբերի 3-ին, ժամը 11-ին:

ՄԻՏՈՒԹԱՅԻՆ ՆԱԾԱՆԱԺՈՒՄ

**Հեղաբնող ղրագրողների ղեկերակցություն**

Դիմել «Ինֆորմացիայի աղատության» կենտրոն, երբ ղաւսնայաները մերժում են ծեղ ինֆորմացիա տալ:

Հասցե՝ Երեւան, Դեղատան փող. 4, բն. 1 ա, հեռ. 524105, 529240  
Էլ. փոստ shushan@internews.am, versused@arminco.com

**Հայտարարություն**

Advanced Engineering Associates International կազմակերպությունը, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Միջազգային ղարգացման գործակալության (USAID) «Հայաստանի էներգեթիկական ղեկակարում սղառման կողմից եւ Վերականգնվող էներգիայի ծաղրի» օրջանակներում կազմակերպում է ջերմամասակարարման եւ էներգեթիկական բարեւալման ցուցաղրական ծաղրեր: Բոլոր հետախրված մասնակոր ESCO (էներգո ծառայության) կազմակերպությունները կարող են իրենց աճիսանմային փորձի մասին տեղեկությունները (ղրանցումը Պեւոեղիսում, իրականացված ծաղրերը, ծաղրերի ֆանակը եւ ընդհանուր բնութագիրը) եւ հայտն ուղարկել Advanced Engineering Associates International կազմակերպության փոխսնորեն Գուրգեն Սեղիյանի Էլ. փոստի հասցեով  
**amaeal@arminco.com:**  
Վերջին ժամկետը՝ 10 սեղեւեմբերի, 2001 թ.

**@rminco**  
Global Telecommunications

**ՆՈՐ ԵԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ**

- Ինֆորմացիայի վերականգնում
- Համակարգչային սարքավորումների վերանորոգում

**ՆՈՐ ԳՆԵՐ, ՆՈՐ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ**

**ԻՆՏԵՐՆԵՏ քարտի օգտագործում 20% ցածր գներով**

- Գիշերայինը՝ ամսական \$ 20
- Շուրջօրյան՝ ամսական \$ 50
- Էլ. փոստը՝ ամսական \$ 10

Հեռ.՝ 52-43-51, 52-63-26  
E-mail՝ support@arminco.com  
WEB՝ http://www.arminco.com

**«ԱՆԻՏՈՒՄ»**

տուրիսական գործակալությունը հոկտեւեմբերի 14-22-ը կազմակերպում է ուղիսագնացություն դեմի Մոն Առաֆղոց վանք, որտեղ քաղված են Մովսես Խորենացին, Դավիթ Անհաղթը, Դաղար Փարոեցին, Եզնիկ Կողբացին: Ուղիսագնացությունը նվիրվում է Թարգմանչաց սնին: Երջաղայության ընթացում դուք կտեսնեք նաեւ Կարսը, Անի, Իզդիրը, Բայազետը, Իրիսոնեւության ընդունման վայր Բաղալանը, Վանը, Աղրամար կղզին, Նեւուր սարը, Բիբլիսը, Մուրը, Խնուսը, Էրզրումը, Ալաւկետը, Սարիղամիւրը, Աղրահանը:

Սա իսկաղթեւ քաղաղիկ հնարավորություն է: Չեւ օրացույցի այս 8 օրը նվիրել Չեղ՝ աղաիով երջաղայություն, անքնքելի տղալորություններ:

Հեղաղեւ, Հայաստանի ֆաղաֆաղեւարանի համար հայտերի ընդունման վերջին ժամկետը սեղեւեմբերի 10-ն է:

Հասցեն՝ «Անիտում», Խորենացու 26, 2-րդ հարկ  
Հեռ. 52-78-50, 55-75-03

**ԱՄԵՆ**

Ամեն հայ իր հողու խորում փայփայում է մի երաղանք իր աչեւով տեսնել հնագույն Վանն ու Անի, Աղրամար կղզին, Մուրն ու Մասունը, Կարսն ու Իզդիրը, Սարիղամիւրն ու Աղրահանը, Սուլուիի կամուրջն ու Էրզրումը, Բայազետը, Բաղալանն ու Նղատ լեղը, ուր 301 թ. Իրիսոնեւությունն ընդունվեց որղես ղեկական կրոն:

Այդ երաղանքն այսօր կարող է դառնալ իրականություն՝ «Անիտում» տուրիսական գործակալությունը Իրիսոնեւության ղեկակարներն ընդունման 1700-ամյակի կաղաղցությունը կազմակերպում է 8-10-օրյա երջաղայություն այդ ղատմական վայրերը:

Ո՛ր մի հայը չի օգտագործի իր կարողը փարատելու այս քաղաղիկ հնարավորությունը: Այցելել եւ վայելել Վանի հողի օւնը, Անիի կարոտարղծ կանը, հեռու ու մոտիկ Կարսն ու Իզդիրը:

«Անիտում», եւ պատմության փակ դռները բացվում են:  
Հասցեն Խորենացու 26, 2-րդ հարկ  
Հեռ. 52-78-50, 55-75-03